

PSICOLOGIA DE LA VELLESA

26974

Àrea Psicologia Evolutiva i de l'Educació

Departament de Psicologia de l'Educació

Professors/es: Mercè Pérez Salanova professora de teoria i pràctiques

OBJECTIUS

1. Comprendre les diferents dimensions del procés d'envelliment
2. Conèixer els canvis que configuren l'etapa de la vellesa
3. Identificar les característiques d'adaptació de l'etapa evolutiva
4. Iniciar-se en les modalitats d'atenció a les persones grans i en les intervencions psicogerontològiques

TEMARI

1. Envelliment de la població. Característiques i repercussions
2. L'envelliment com a procés dins el cicle vital
3. Estereotips i actituds envers les persones velles
4. L'estudi de l'envelliment. Vellesa normal, patològica i òptima
5. Enfocaments teòrics en l'estudi de l'envelliment
6. Envelliment i desenvolupament físic
7. Envelliment i desenvolupament cognitiu
8. Personalitat, autoestima i imatge corporal
9. Envelliment, família i relacions intergeneracionals
10. Envelliment, treball i jubilació
11. Les situacions de fragilitat i les necessitats d'atenció de llarga duració
12. Iniciatives i serveis en relació amb l'envelliment i les persones velles
13. Les intervencions psicològiques, característiques i marcs d'intervenció

Els temes es treballen a partir de la presentació del docent i de les que realitzen els estudiants sobre materials distribuïts prèviament. Les presentacions s'enllacen amb els resultats obtinguts de la entrevista que efectua cada estudiant a una persona gran a l'inici del semestre.

PRÀCTIQUES

Les pràctiques són obligatòries. S'orienten a facilitar que els estudiants efectuïn una activitat reflexiva a partir de materials aportats pels docents i/o per ells que els permeti contrastar els temes tractats a les sessions de teoria. Els continguts s'organitzen en tres blocs: els prejudicis aplicats a la vellesa, les formes de vida de les persones grans i la dimensió psicològica de diferents iniciatives i serveis. La metodologia inclou la presentació de materials –videos i texts- per part dels docents i els treballs posteriors realitzat pels estudiants - individualment i/o grupalment - a l'aula, treballs que es debaten posteriorment. Aquests treballs consisteixen en el comentari dels materials presentats. Complementàriament es realitzen 2 Memòries de Pràctiques les quals requereixen la recollida d'informació i l'anàlisi de les dades fóra de l'aula (Memòries de Pràctiques). Tot i que part de la preparació de les dues Memòries es realitza a l'aula, cal preveure la disponibilitat per dur a terme una part del treball, individual i de grup, fóra de l'aula.

DOCÈNCIA TUTORIZADA

La docència tutoritzada està basada en els materials de la II Assemblea Mundial sobre l'Envel·liment i del Foro Mundial de Ongs, i el document “Envel·liment Actiu” de la Organització Mundial de la Salut (OMS). Es combina el treball individual i/o de grup - segons la modalitat elegida pels estudiants- i el debat sobre l'anàlisi efectuada individual o grupalment.

AVALUACIÓ

Es basa en la realització de treballs de diferent tipus al llarg del semestre, puntuant la teoria 70% i la pràctica 30%. Es necessari aprovar ambdues. L'avaluació de la teoria es basa en la realització de dos treballs (Memòries de Teoria).

La primera Memòria es basa en els resultats obtinguts de la realització d'una entrevista efectuada per cada estudiant a una persona gran. La Memòria té dues parts, la primera s'elabora individualment i la segona en grup. La primera part es centra en la realització individual d'una entrevista a una persona gran -a partir del guió i pautes que facilita el docent -, i la transcripció i l'anàlisi de les respostes obtingudes. En aquesta anàlisi es valorarà especialment el treball d'indagació bibliogràfica respecte dos dels temes abordats en l'entrevista. En la segona part, que s'efectua en grup, s'ha de comparar els resultats de les entrevistes realitzades individualment. En conjunt, es tracta d'un treball que s'ha d'abordar en varies fases: captació del subjecte i realització de l'entrevista; anàlisi de les respostes; i captació i lectura de fonts d'informació per la primera part de la Memòria, realitzada individualment. Pel que fa a la segona part de la Memòria, realitzada grupalment, cal que els membres del grup disposin dels resultats de les diferents entrevistes i dels anàlisis individuals per tal d'efectuar la comparació. Aquesta Memòria s'inicia en la primera part del semestre i s'efectua el seguiment de les diferents fases.

La segona Memòria es realitza individualment. Es centra en l'anàlisi de les iniciatives dirigides a les persones grans en un territori determinat i a internet.

Pel que fa a les pràctiques, l'avaluació es basa en la realització de dues Memòries –tal i com s'ha indicat en l'apartat corresponent. Opcionalment els estudiants poden presentar els Comentaris dels diferents materials presentats a l'aula.

L'opció de presentar-se a examen requereix la presentació dels treballs corresponents a pràctiques.

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ

Llicenciatura de Sociologia: 21089 Sociologia de la Família, 21069 Política Social, 21081 Treball Domèstic i Vida quotidiana, 21085 Grups i Demandes Socials, 21091 Sociologia de la Salut.

Diplomatura d'Educació social: 22802 Desenvolupament de Persones Adultes I, 22813 Psicologia del Desenvolupament de Persones Adultes II. Pedagogia. 22823 Moviments Socials i Associacions.

Medicina: Evolució i Concepte de Malaltia.

BIBLIOGRAFIA

Fernández-Ballesteros, R. (1992). Mitos y realidades sobre la vejez y la salud. SG Editores S.A. Fundación Caja de Madrid, Madrid

Izal, M., y Montorio, I. (Ed.) (1999). Gerontología conductual Bases para la intervención y ámbitos de aplicación Síntesis, Madrid

Salvarezza, L. (1988). Psicogeriatría Teoría y clínica. Paidós, Buenos Aires

Silvestre, N., Solé, M.R., Pérez, M., y Jodar, M. (1995). Psicología evolutiva Adolescencia, edad adulta y vejez. CEAC, Barcelona

Yanguas, J., Leturia, P., Leturia, M. Y Uriarte, A. (1998). Intervención psicosocial en gerontología manual práctico. Cáritas, Madrid

Es detallarà bibliografia complementària en el decurs de l'assignatura, i també en funció dels interessos dels estudiants.